

BOSHLANG'ICH SINF INGLIZ TILI DARSLIKLARINI 4K MODEL ASOSIDA SHAKLLANTIRISHNING METODIK TAMOYILLARI VA BOSQICHLARI

G.I.Xamrayeva¹

1. Buxoro xalqaro universiteti doktoranti

Mas'ul muallif: Xamrayeva Gulchexra Ibraximovna, Buxoro xalqaro universiteti doktoranti.

Accepted: 22 Sentabr 2026

Published: 22 Sentabr 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi.

Iqtibos uchun: Xamrayeva, G. I. BOSHLANG'ICH SINF INGLIZ TILI DARSLIKLARINI 4K MODEL ASOSIDA SHAKLLANTIRISHNING METODIK TAMOYILLARI VA BOSQICHLARI / G. I. Xamrayeva // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 9, № 2. — B. 181–185.

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich sinflar uchun yangi avlod darsliklarini yaratishda 4K modeli (kritik fikrlash, kreativlik, kommunikatsiya va hamkorlik) asosida yondashuvning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilinadi. Yangi avlod darsliklarini ishlab chiqishning asosiy bosqichlari, metodik tamoyillari hamda o'quvchilarning XXI asr kompetensiyalarini shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, 4K modeliga asoslangan darsliklar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va jamoaviy faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: 4K modeli, yangi avlod darsliklari, XXI asr kompetensiyalari, boshlang'ich ta'lim, kritik fikrlash, kreativlik, kommunikatsiya, hamkorlik, kompetensiyaviy yondashuv, metodik tamoyillar, darslik yaratish bosqichlari.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ И ЭТАПЫ ФОРМИРОВАНИЯ УЧЕБНИКОВ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ НА ОСНОВЕ МОДЕЛИ 4К

Аннотация. В данной статье анализируются теоретические и практические аспекты подхода к созданию учебников нового поколения для начальной школы на основе модели 4К (критическое мышление, креативность, коммуникация и сотрудничество). Рассматриваются основные этапы разработки учебников нового поколения, их методические принципы, а также значение в формировании компетенций XXI века у учащихся. Результаты исследования показывают, что учебники, разработанные на основе модели 4К, способствуют развитию у учащихся навыков самостоятельного мышления, творческого подхода и командной работы.

Ключевые слова: модель 4К, учебники нового поколения, компетенции XXI века, начальное образование, критическое мышление, креативность, коммуникация, сотрудничество, компетентностный подход, методические принципы, этапы разработки учебников.

METHODOLOGICAL PRINCIPLES AND STAGES OF DEVELOPING PRIMARY SCHOOL ENGLISH TEXTBOOKS BASED ON THE 4C MODEL

Abstract. This article examines the theoretical and practical aspects of applying the 4C model approach (Critical Thinking, Creativity, Communication, and Collaboration) to the development of new-generation primary school textbooks. It discusses the main stages of textbook development, the methodological principles underlying the process, and the role of these textbooks in fostering twenty-first-century competencies among learners. The findings indicate that textbooks designed in accordance with the 4C model contribute significantly to the development of students' independent thinking, creative abilities, and collaborative skills.

Keywords: 4C model, new-generation textbooks, twenty-first-century competencies, primary education, critical thinking, creativity, communication, collaboration, competency-based approach, methodological principles, stages of textbook development.

Kirish. Globallashuv va ta'lim tizimini modernizatsiya qilish sharoitida o'quvchilarda XXI asr ko'nikmalarini shakllantirish vazifasi qo'yilmoqda. Zamonaviy ta'lim jarayonida bilimlarni o'zlashtirish bilan bir qatorda ularni amaliyotda qo'llash, tanqidiy tahlil qilish, ijodiy yondashish va jamoada samarali ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ma'lumki, boshlang'ich sinflarga ingliz tilini o'rgatishda an'anaviy ta'lim shaklidan foydalanib kelingan. Hozirgi kunga kelib esa bu ta'lim shaklidan butunlay voz kechmagan holda, yangicha o'qitish texnologiyalari va metodlarini qo'llab, dars jarayonini samarali tashkil etish pedagoglarning oldida turgan yuksak vazifa va ma'suliyatdir. Prezidentimiz ta'kidlaganlaridek, "kichik yoshdagi bolalar uchun sifatli ta'lim berish muammolarini global darajada samarali hal qilish, bu masalalarga birgalikda tezkor yechimlar va tizimli yondashuvlarni ishlab chiqish juda dolzarbdir" 1. Shu jihatdan, chet tili o'qituvchilari faoliyatini isloh qilish, chet tili ta'limida dunyo tajribasini qo'llashda, qo'shma ta'lim dasturlari, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash metodikasini takomillashtirish,

xorijiy tilni o'rgatishni ta'limning quyi bo'g'ini mazmuniga mos ravishda modernizatsiyalashtirish ustuvor ahamiyatga ega. Boshlang'ich ta'lim bosqichi esa shaxsning keyingi rivojlanishi uchun poydevor hisoblanadi. Shu bois boshlang'ich sinflar uchun yaratilayotgan yangi avlod darsliklari o'quvchilarning kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lishi zarur. Bunday yondashuvning samarali vositalaridan biri 4K modelidir.

Zamonaviy pedagogik konsepsiyalarda 4K modeli – kritik fikrlash (critical thinking), kreativlik (creativity), kommunikatsiya (communication) va hamkorlik (collaboration) kompetensiyalari asosiy tayanch kompetensiyalar sifatida e'tirof etiladi, chunki boshlang'ich ta'limda yangi avlod darsliklarini yaratishning nazariy-pedagogik asoslarini aniqlash, 4K modelining mazmun-mohiyati hamda uning boshlang'ich ta'limdagi ahamiyatini tahlil qilish hamda mavjud boshlang'ich sinf darsliklarining 4K kompetensiyalari nuqtayi nazaridan holatini o'rganish va baholash bo'yicha tadqiqotlar olib borish zarurligi o'quvchilarning amaliy va hayotiy kompetensiyalarini rivojlantirishda alohida ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, 4K modeli asosida darsliklarni yaratishning ilmiy-metodik asoslarini ishlab chiqish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili. So'nggi yillarda ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuv va XXI asr ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari dolzarb yo'nalishlardan biriga aylandi. Xususan, 4K modeli – kritik fikrlash, kreativlik, kommunikatsiya va hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan yondashuv sifatida keng e'tirof etilmoqda. 4K modeli konsepsiyasining nazariy asoslari XXI asr ta'limi bo'yicha olib borilgan xalqaro tadqiqotlarda o'z aksini topgan. Jumladan, Partnership for 21st Century Learning (P21) tashkiloti XXI asrda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan tayanch kompetensiyalar qatoriga aynan 4K ko'nikmalarini kiritgan. Mazkur yondashuvga ko'ra, o'quv jarayoni o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirishi bilan birga, ularni amaliy faoliyatda qo'llash, muammolarni hal etish va samarali muloqot qilish ko'nikmalarini ham rivojlantirishi lozim.

Partnership for 21st Century Learning (P21) tomonidan ishlab chiqilgan XXI asr ko'nikmalari konsepsiyasida 4K kompetensiyalari zamonaviy ta'limning asosiy tarkibiy qismlari sifatida e'tirof etilgan 3. Ushbu modelga ko'ra, o'quvchilar nafaqat bilimlarni egallashi, balki ularni amaliy vaziyatlarda qo'llay olishi, mustaqil va ijodiy fikrlashi ham zarur.

Organisation for Economic Co-operation and Development, ya'ni Iqtisodiy hamkorlik va rivojlanish tashkilotining xalqaro tadqiqotlarida ta'lim mazmunini kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etish o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyati uchun muhim omil sifatida baholanadi. Xususan, "Education 2030" loyihasi ta'lim jarayonida innovatsion fikrlash, hamkorlik va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratadi 4,23.

4K modeli elementlarini darslik mazmuniga integratsiya qilish masalalari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar darsliklarning faqat axborot manbai emas, balki o'quvchilarning mustaqil bilish faoliyatini tashkil etuvchi vosita ekanligini ko'rsatadi. Bu borada L. Darling-Hammond, T. Trilling va C. Fadel tadqiqotlarida zamonaviy darsliklar muammoli vazifalar, loyihaviy topshiriqlar va hamkorlikka asoslangan faoliyatlarni o'z ichiga olishi zarurligi qayd etilgan 6,256.

Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida o'qitish metodikasini takomillashtirish vazifasi belgilangan. Shunga muvofiq, darsliklarni yangilash bo'yicha muayyan ishlar bajarildi. Zamonaviy ta'lim tizimi o'quvchilarda faqat bilim emas, balki hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishni ham asosiy maqsad deb biladi. Shu boisdan, 21-asrda "4K" modeli, ya'ni kritik fikrlash (critical thinking), ijodkorlik (creativity), muloqot (communication), va hamkorlik (collaboration) asosiy kompetensiyalari ilgari surildi². Bu ko'nikmalarni kichik yoshdan boshlab, ayniqsa, til o'rganish jarayonida shakllantirish katta ahamiyatga ega. Ingliz tili darsliklari bu jarayonda asosiy manba hisoblanadi. Ushbu yangi zamonaviy maktab darsliklari innovatsion yondashuvni taqdim etadi. Xususan, ilg'or xorijiy tajribalar asosida 1-4-sinf darsliklari yangidan "4K" modeli asosida tayyorlandi. "4K" modelidan foydalanish ko'plab sinovlardan o'tgan, muhimi, zamonaviy yondashuvdir. An'anaviy yondashuvda ko'proq bilim berishga (knowledge-based), so'zlarni yodlash, tarjima qilish, to'g'ri o'qish, talaffuz qilish va to'g'ri, xatosiz yozish ko'nikmalarini shakllantirishga e'tibor qaratilgan, yangi tajriba "4K" modeli bilan o'quvchilarning o'rgangan bilimini muloqotda qo'llash (knowledge-in-use), tanqidiy fikrlash, kreativ yondashish, o'z fikrini erkin bayon eta olishga ko'proq ahamiyat beriladi 9.

Mamlakatimizda boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish, yangi avlod darsliklarini yaratish va kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish bo'yicha qator ilmiy-amaliy ishlar amalga oshirilmoqda, jumladan, G'aniyeva M.A. "Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari" 8,197 va Xodiyeva G.H. "Boshlang'ich ta'limda 4K modelidan foydalanishning pedagogik xususiyatlari" 10,585 ustida tadqiqot ishlarini olib borganlar. Biroq mavjud boshlang'ich sinf ingliz tili darsliklarida 4K ko'nikmalarini shakllantirishga yo'naltirilgan topshiriqlar tizimi yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Xususan, tanqidiy fikrlashni rivojlantiruvchi muammoli vaziyatlar, kreativ yondashuvni rag'batlantiruvchi topshiriqlar, hamkorlikdagi faoliyatni tashkil etuvchi mashqlar va autentik kommunikativ vazifalarning integratsiyasi cheklanganligi kuzatiladi. Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf ingliz tili darsliklari mazmunini 4K modeli asosida shakllantirish ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish hamda ularni XXI asr talablariga mos shaxs sifatida tayyorlashning muhim omili hisoblanadi. Shu bois, darslik mazmunini ishlab chiqishda kompetensiyaviy, kommunikativ, faoliyatga yo'naltirilgan va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlarni uyg'unlashtirish zarur.

Tahlil va natijalar. Boshlang'ich ta'limda yangi avlod darsliklarini yaratish jarayonida 4K modeli kritik fikrlash, kreativlik, kommunikatsiya va hamkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, o'quvchilarning XXI asr talablariga mos ravishda shakllanishini ta'minlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, 4K modeli asosida ishlab chiqilgan darsliklar o'quvchilarning faolligini oshiradi, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. 4K modeli o'quvchilarda zamonaviy jamiyat talablariga mos ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilgan bo'lib, uning har bir kompetensiyasi o'ziga xos xususiyatga ega, jumladan:

1. kritik fikrlash – muammolarni tahlil qilish, dalillarni baholash va asosli xulosalar chiqarish qobiliyatidir;
2. kreativlik – yangi g'oyalarni yaratish va muammolarga noodatiy yechim topish ko'nikmasidir;
3. kommunikatsiya – fikrlarni og'zaki va yozma shaklda samarali ifodalash qobiliyatidir;
4. kollaboratsiya, ya'ni hamkorlik – jamoa bilan ishlash, fikr almashish va umumiy maqsadlarga erishish ko'nikmasidir.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, 4K modeli asosida yaratilgan darsliklar o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshiradi, ularni mustaqil va ijodiy fikrlashga undaydi. Bu natijalarga erishishda yangi avlod darsliklarini yaratishning o'ziga xos bosqich maqsadlari va vazifalari muhim ahamiyat kasb etadi. Yangi avlod darsliklarini yaratish jarayoni quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1-bosqich. Ehtiyojlarni aniqlash va tahlil qilish

Mazkur bosqichda o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlari, davlat ta'lim standartlari, jamiyat va mehnat bozori talablari o'rganiladi.

2-bosqich. Konseptual modelni ishlab chiqish

Darslikning maqsadi, mazmuni, kompetensiyalari va metodik tamoyillari belgilanadi. Har bir mavzu 4K ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltiriladi.

3-bosqich. O'quv mazmunini loyihalash

Nazariy materiallar, amaliy topshiriqlar, muammoli vaziyatlar, loyiha ishlari va interaktiv mashg'ulotlar tizimi ishlab chiqiladi.

4-bosqich. Raqamli va interaktiv komponentlarni integratsiyalash

QR-kodlar, elektron resurslar, videodarslar, interaktiv platformalar va multimediya vositalari darslik mazmuniga kiritiladi.

5-bosqich. Ekspertiza va tajriba-sinov ishlari

Yaratilgan darsliklar pedagoglar, metodistlar va mutaxassislar tomonidan baholanadi hamda sinovdan o'tkaziladi.

6-bosqich. Monitoring va takomillashtirish

Tajriba-sinov natijalari asosida darslik mazmuni muntazam ravishda yangilanadi va takomillashtiriladi.

Yangi avlod darsliklarini yaratish ehtiyojlarni aniqlash, kompetensiyalarni loyihalash, mazmunni ishlab chiqish, interaktiv topshiriqlar yaratish, raqamli resurslarni integratsiyalash hamda tajriba-sinov bosqichlarini o'z ichiga oladi. Ushbu yondashuv ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning amaliy kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. (1-jadvalga qarang).

1-jadval

Yangi avlod darsliklarini yaratish bosqichlari

Darslik yaratish bosqichlari	Maqsadi	Vazifalari
1-bosqich	Ehtiyojlarni aniqlash	Davlat ta'lim standartlarini tahlil qilish; O'quvchilar yoshi va psixologik xususiyatini o'rganish; Mehnat bozori va jamiyat ehtiyojlarini hisobga olish
2-bosqich	Kompetensiyalarni loyihalash	Har bir mavzu bo'yicha shakllantiriladigan 4K kompetensiyalarini aniqlash va ularni o'quv natijalari bilan bog'lash
3-bosqich	Mazmunni ishlab chiqish	Muammoli vaziyatlar yaratish; Hayotiy topshiriqlar kiritish; Fanlararo integratsiyani ta'minlash.
4-bosqich	Interaktiv topshiriqlar tizimini yaratish	Loyiha ishlari; Guruhiy faoliyat; Rolli o'yinlar; Tadqiqot topshiriqlari.
5-bosqich	Raqamli resurslarni integratsiyalash	QR-kodlar; Elektron platformalar; Multimedia materiallari; Interaktiv mashqlar
6-bosqich	Ekspertiza va tajriba-sinov	Mutaxassislar bahosi; Maktablarda sinovdan o'tkazish; Takomillashtirish.

4K modelidagi har bir "K" komponent o'ziga xos metodik yondashuvlarni talab qiladi. Ular o'quvchini mustaqil fikrlovchi, ijtimoiy faol va hamkorlikda ishlay oladigan shaxs sifatida tarbiyalaydi. Bu metodologiya bolalarning har tomonlama rivojlanishiga qaratilgan bo'lib, darslik mazmuni, darslikda berilgan mashqlar tizimi va topshiriqlar o'quvchilarda to'rt asosiy kompetensiyalarning shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi, jumladan:

Kollaboratsiya – darslik mazmuni, darslikda berilgan mashqlar tizimi va topshiriqlar o'quvchilarning jamoada ishlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradigan tarzda tuzilgan. Bu o'quvchilarga hamkorlik qilish, samarali fikr almashish va o'zaro qo'llab-quvvatlash ko'nikmalarini o'rganishga ko'maklashadi;

Kommunikativlik – darslikda berilgan mashqlar tizimi va topshiriqlar o'quvchilarning boshqalar bilan muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan. O'quvchilar o'z fikrlarini aniq va ravshan ifodalash, suhbatdoshni tinglash va tushunish, ma'lumotni yetkazishda til vositalaridan unumli foydalanishni o'rganadilar;

Kreativ fikrlash – darslik mazmuni ijodiy fikrlash va yangilik qilish qobiliyatini rivojlantiradi. O'quvchilar o'z maqsadlariga erishish uchun yangi yondashuvlarni qo'llashni o'rganadilar, innovasion yechimlar ishlab chiqadilar va ijodiy muammolarni hal qilish ko'nikmalariga ega bo'ladilar;

Kritik fikrlash – ushbu metodologiya o'quvchilarning axborotni tanqidiy baholash, o'z fikri va mulohazalarini shakllantirish ko'nikmalarini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. O'quvchilar muammolarga analitik nuqtai nazardan yondashishni o'rganadilar va mantiqiy fikrlash asosida o'z nuqtai nazarini shakllantiradilar.

Boshlang'ich sinf ingliz tili darsliklarini 4K modeli asosida shakllantirish quyidagi metodik tamoyillarga asoslanadi:

1. Kompetensiyaviy yondashuv tamoyili

Darslik mazmuni o'quvchilarda til bilimlari bilan bir qatorda kritik fikrlash, kreativlik, kommunikatsiya va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltiriladi.

2. Kommunikativ yo'naltirilganlik tamoyili

Darslikdagi topshiriqlar o'quvchilarning real hayotiy vaziyatlarda ingliz tilidan samarali foydalanishiga xizmat qilishi lozim. Bunda muloqot, fikr almashish va o'zaro hamkorlikka alohida e'tibor qaratiladi.

3. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyili

Darslik mazmunini ishlab chiqishda o'quvchilarning yosh, psixologik va individual xususiyatlari, qiziqishlari hamda ehtiyojlari hisobga olinadi.

4. Faoliyatga yo'naltirilganlik tamoyili

O'quvchilar bilimlarni tayyor shaklda o'zlashtirish emas, balki turli amaliy faoliyatlar, muammoli vaziyatlar va interaktiv topshiriqlar orqali egallaydilar.

5. Integrativlik tamoyili

4K ko'nikmalari tilning tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalari bilan uzviy bog'liq holda shakllantiriladi.

6. Hamkorlikda o'qitish tamoyili

Darslikdagi topshiriqlar juftlik va guruhlarda ishlashni tashkil etishga xizmat qilib, o'quvchilarda jamoaviy faoliyat ko'nikmalarini rivojlantiradi.

7. Kreativlikni rag'batlantirish tamoyili

Topshiriqlar o'quvchilarning tasavvuri, mustaqil fikrlashi va yangi g'oyalarni ilgari surish qobiliyatini rivojlantirishga qaratiladi.

8. Uzviylik va izchillik tamoyili

4K ko'nikmalari darslikning barcha bo'lim va mavzulariga bosqichma-bosqich hamda tizimli ravishda integratsiya qilinadi.

Har bir tamoyilning o'ziga xosligi shundaki, ular asosida yaratilgan darsliklar, asosan,

o'quvchilar faolligini oshiradi;

mustaqil fikrlashni rivojlantiradi;

ijodkorlikni rag'batlantiradi;

muloqot madaniyatini shakllantiradi;

jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi;

ta'lim natijadorligini oshiradi.

4K modeli asosidagi darsliklarning amaldagi darslikdan afzalliklari nimada? Tahlillar shuni ko'rsatadiki, bunday darsliklar amaldagi boshlang'ich sinf ingliz tili darsliklaridan asosiy farqi uning faqat til bilimlarini emas, balki XXI asr ko'nikmalarini ham tizimli ravishda rivojlantirishga yo'naltirilganligi bilan belgilanadi (2-jadvalga qarang)

2-jadval

4K modeli asosidagi ingliz tili darsligining amaldagi darsliklaridan asosiy farqi

Mezoni	Amaldagi darsliklar	4K modeli asosidagi takomillashtirilgan darslik
Asosiy maqsad	Leksik va grammatik bilimlarni o'rgatish	Til ko'nikmalari bilan birga 4K kompetensiyalarini rivojlantirish
Ta'lim yondashuvi	O'qituvchi markazli	O'quvchi markazli va kompetensiyaviy
Topshiriqlar turi	Takrorlash, yodlash va mashq qilish	Muammoli vaziyatlar, loyiha ishlari, hamkorlikdagi topshiriqlar
Fikrlash darajasi	Asosan reproduktiv	Tahlil, taqqoslash, baholash va ijodiy yechim topish
Kommunikatsiya	Savol-javob va dialoglar bilan cheklangan	Haqiqiy muloqot vaziyatlari va jamoaviy faoliyatga yo'naltirilgan
Hamkorlik	Individual ishlarga ustunlik beriladi	Juftlik va guruhli ishlash tizimli tashkil etiladi
O'quvchining roli	Bilimni qabul qiluvchi	Bilimni mustaqil yaratuvchi va faol ishtirokchi
Baholash	Natijaga yo'naltirilgan	Jarayon va kompetensiyalarni baholashga yo'naltirilgan
Raqamli integratsiya	Cheklangan	Interaktiv va raqamli resurslar bilan uyg'unlashtirilgan

Shunday qilib, boshlang'ich sinf ingliz tili darsliklarini 4K modeli asosida shakllantirish metodik tamoyillar va izchil bosqichlarga asoslangan holda amalga oshiriladi. Bu jarayon o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish, tanqidiy va ijodiy fikrlashini shakllantirish hamda jamoada samarali ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga

xizmat qiladi.

Xulosa. Boshlang'ich sinflar uchun 4K modeli asosida yaratilgan yangi avlod darsliklarni yaratish jarayonida kompetensiyaviy yondashuv, interaktiv metodlar va raqamli texnologiyalarning uyg'un qo'llanilishi ta'lim samaradorligini oshirishga imkon beradi. Shu sababli 4K modeli asosidagi darsliklar zamonaviy ta'limning muhim tarkibiy qismi sifatida qaralishi lozim. Agar boshlang'ich sinflar uchun darsliklar 4K kompetensiyalarini rivojlantirish tamoyillari asosida ishlab chiqilsa, o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashish, muloqot qilish va jamoada ishlash ko'nikmalari samarali rivojlanadi, shuningdek, darslik mazmuni muammoli vaziyatlar, loyiha topshiriqlari va interaktiv metodlar bilan boyitilsa, o'quvchilarning ta'lim jarayoniga qiziqishi va motivatsiyasi ortadi. Shuningdek, boshlang'ich sinflar uchun mo'ljallangan ingliz tili darsliklarida "4K modeli asosida ishlab chiqilgan mazmun bolalarni mustaqil fikrlovchi va faol kommunikator sifatida shakllantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi, shuningdek, 4K modeli asosida ishlash boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida gapirish, muloqot qila olish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun zamonaviy va samarali yondashuv hisoblanadi hamda o'quvchilarning nafaqat tilni o'rganishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi, balki fikrlash, ijod qilish va hamkorlik qilish ko'nikmalarini ham rivojlantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Kichik yoshdagi bolalarni tarbiyalash va ta'lim berish bo'yicha ikkinchi Butunjahon konferensiyasi" ochilish marosimidagi nutqi. – Toshkent, 15.11.2022. – URL: <https://president.uz/oz/lists/view/5696>
- [2] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-son "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi farmoni. <https://lex.uz/docs/-4312785>
- [3] Partnership for 21st Century Learning (P21). Framework for 21st Century Learning. Washington, DC, 2019.
- [4] Organisation for Economic Co-operation and Development. The Future of Education and Skills: Education 2030. Paris: OECD Publishing, 2018. 23 p.
- [5] Cabrera, M. P., & Bazo, P. (2002). Teaching the four skills in the EFL primary classroom. <http://iteslj.org/Techniques/Bazo-FourSkills.html>
- [6] Trilling B., Fadel C. 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. San Francisco: Jossey-Bass, 2009. 256 p.